

Ліцензійні умови (п. 5, 6, 7) містять ще й організаційні вимоги до даної діяльності: 1) інформація про приміщення; 2) біля входу в приміщення ліцензіата повинна бути розміщена інформація із зазначенням: найменування ліцензіата відповідно до даних, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців та громадських формувань; відомостей про режим роботи ліцензіата; 3) у приміщенні ліцензіата на доступному для відвідувачів місці повинна бути така інформація: відомості про повне найменування ліцензіата, його місцезнаходження або місце проживання фізичної особи – підприємця, номери телефонів, прізвище, ім'я та по батькові керівника та/або власника; копія виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців та громадських формувань; копія ліцензії на провадження діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном у разі її видачі на паперовому носії або витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців та громадських формувань із зазначенням дати видачі ліцензії та органу, що її видав; перелік держав, до яких згідно з укладеними зовнішньоекономічними договорами (контрактами) про надання послуг з посередництва у працевлаштуванні за кордоном ліцензіат має право працевлаштовувати клієнтів; засвідчена ліцензіатом письмова загальна інформація про характер майбутньої роботи, умови праці та проживання в державі працевлаштування; контактний номер телефону структурного підрозділу органу ліцензування, до компетенції якого належать повноваження у сфері ліцензування; Закони України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», витяг із Закону України «Про захист прав споживачів» у частині надання послуг, ці Ліцензійні умови; книга відгуків та пропозицій. Представляється, що до п. 7 Ліцензійних умов необхідно додати: «І за вимогою відвідувача може бути йому надана для ознайомлення як рекламний буклет».

Із аналізу чинного законодавства України можна встановити про посилення контролю, нагляду за цим видом господарської діяльності з боку Міністерства соціальної політики.

Аналізуючи законодавства інших країн про ліцензування досліджуемого виду господарської діяльності, то такий документ як ліцензія відсутній. Таким чином, вона є внутрішньою вимогою, умовою для початку та здійснення цієї діяльності. Україна, як відомо, бажає стати членом ЄС, а тому необхідно у національному законодавстві внести відповідні зміни або запропонувати єдиний підхід до вирішення проблем зі захисту моряків, які працюють у своїй країні та за кордоном.

На наш погляд, усі вказані недоробки можна врегулювати наступним чином: 1) створити офіційну єдину світову базу судновласників, де буде мобільно відображатися нова інформація про перелік суден, якими він володіє, користується та/або екіпажами яких керує; 2) колективний договір, укладений з профспілковою організацією; 3) типовий проект трудового договору; 4) перелік суб'єктів господарювання, що надають послуги з посередництва у працевлаштуванні, з якими він співпрацює.

ЮРИДИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ В УКРАЇНІ

Ісмайлов К. Ю.

*кандидат юридичних наук, майор поліції,
завідувач кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

У сучасних умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів в Європі та загострення політичної ситуації у відносинах між Україною та Росією все більшої значущості набувають різноманітні аспекти незалежності окремих держав, збереження їх особливої культури, традицій, національних надбань в багатьох сферах соціального буття. У даному контексті проблема юридичного наукового розуміння і практично-правового втілення ідей інформаційного суверенітету набувають підвищеної актуальності. З одного боку, це обумовлено інтенсифікацією процесів обігу інформації у внутрішній та зовнішній сферах соціальних та міждержавних відносин. З іншого – станом юридичної науки та практики, який демонструє невизначеність змісту категорії «інформаційний суверенітет», конфліктність її співвідношення із сучасними юридичними поняттями та явищами «інформаційної свободи» та «інформаційної безпеки» і, водночас, розвитком новітніх категорій: «інформаційної війни» та «інформаційного тероризму».

У наш час тривають дослідження щодо теоретичної розробки категорії суверенітету. Теорія суверенітету збагачується новими поняттями та явищами. Значний обсяг відповідних досліджень має як суто теоретичні висновки, так і практичні результати, що є досить важливим в умовах розбудови України як правової, демократичної та соціальної держави.

Останнє десятиріччя виявило різні, навіть діаметрально-протилежні погляди вчених щодо доцільності введення у правовий обіг цього поняття. Наріжним каменем суперечок у проблематиці інформаційного суверенітету є з'ясування того чи виступає він окремим видом суверенітету, чи повністю підпадає під поняття державного суверенітету.

Виходячи з цього, актуальність наукових досліджень у зазначеній сфері полягає у вирішенні таких питань як виявлення правових джерел походження цієї категорії, визначення поняття, ознак та принципів інформаційного суверенітету, з'ясування його видових та родових зв'язків з іншими явищами та поняттями.

Насамперед, потреба визначити етапи формування, поняття, зміст, правові принципи, механізми правового регулювання відносин у сфері інформаційного суверенітету, перспективи подальшого нормативно-правового врегулювання інформаційно-правових відносин у сучасних умовах становлення інформаційного суспільства об'єктивно і зумовила написання цієї статті.

Актуальні проблеми визначення правових аспектів інформаційного суверенітету, категорії інформаційного суверенітету, та ролі форм нормативно-правового супроводження інформаційного суверенітету в Україні досліджували В.Д. Гапотій, А.А. Письменицький, В.М. Супрун, В. Речицький, Є. Захаров та інші вчені.

Так, зокрема, Гапотій В.Д. в своїй дисертації 2005 року «Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави», а потім і у своїй монографії, формулюючи різноманітні аспекти суверенітету, оговорює і значну гуманітарну основу мовного суверенітету народу та інформаційного суверенітету держави. В умовах зростаючої економічної взаємозалежності країн світу з'явилися нові форми міжнародно-правового регулювання взаємовідносин, що передбачають не тільки переговори щодо торгових проблем, але також і узгодження питань регламентації міжнародних інвестицій, забезпечення прав інтелектуальної власності, захисту навколишнього середовища, енергетичної безпеки, науково-технічного співробітництва, розвитку новітніх інформаційних технологій тощо. Вслід за К. Ясперсом ми можемо назвати сучасність «осьовим часом» історії, який підтверджує віру людей в єдність історії людства та «закликає нас до безмежної комунікації» [1, с. 49].

А.А. Письменицький в своїй монографії 2012 року «Загальна теорія інформаційного права» присвячує цілий розділ «Інформаційний суверенітет: поняття і тлумачення» питанням, що сприяють упорядкуванню в різноманітні наукових підходів до форм і меж інформаційної незалежності сучасної держави. Зокрема в цьому дослідженні здійснена спроба визначити внутрішні складові означеної категорії. Так, А.А. Письменицький відштовхується від позиції, що в цьому контексті прагнення українського законодавця до реалізації інформаційного суверенітету в тому вигляді і розуміння, в якому це поняття закріплене у законодавстві може призвести до випадіння України з міжнародного інформаційного простору. Тому розуміння цієї категорії має базуватися, з одного боку на повноті реалізації в самій державі права на інформацію всіх суб'єктів інформаційних відносин, а з другого боку – на інформаційній самостійності держави в питаннях її прозорості, інформаційної безпеки та рівності в інформаційних відносинах з іншими суб'єктами міжнародних відносин [2].

Найбільшу увагу питанням інформаційного суверенітету з сучасних науковців приділяє В.М. Супрун. Зокрема, у своїй дисертації 2010 року «Теоретико-правові основи інформаційного суверенітету» він прагне до досить лаконічного наукового визначення цієї категорії. Так у висновках дослідження ми можемо знайти авторську дефініцію, що зводиться до характеристики інформаційного суверенітету як стану самостійності формування певних ресурсів даних, створених у результаті здійснення державою своєї свободи, за рахунок держави або суб'єктів держави, внаслідок реалізації права на інформацію, що забезпечує рівність її у міжнародному інформаційному просторі, які вказують на її авторську належність державі, органам влади, місцевого самоврядування та іншим суб'єктам державної влади [3].

Питання розширеного підходу до правових джерел інформаційного права піднімає в своєму науковому дослідженні «Акти судової влади в системі джерел права України» (2012 р.) і автор цієї роботи. Зокрема йдеться про активне застосування в практичному правовому обороті останніх років, наукових обґрунтуваннях та навчальній літературі в якості форм інформаційного права та джерел інформаційного законодавства і права таких інструментів, як різноманітні акти судової влади. Йдеться не тільки про законодавчо визнані в Україні, в якості джерел права і законодавства, актів Європейського суду з прав людини, але й актів національної судової влади [4].

Вочевидь захист інформації з обмеженим доступом, як елемент інформаційної безпеки та інформаційного суверенітету, певною мірою перехреснується з принципом інформаційної свободи, що передбачає априорі весь соціальний інформаційний загал як такий, що є загально доступним. Тобто доступність інформації має переважати над виправданням в обмеженні такої доступності. Найбільш відомі у цьому питанні публікації в Україні були здійснені відомими спеціалістами в сфері «свободи висловлювань і приватності» Всеволодом Речицьким та Євгеном Захаровим.

Узагальнюючи окреслені вище підходи до особливості сучасного розуміння інформаційного суверенітету та пристосовуючи ці положення до України можна окреслити такі основні його складові :

- 1) законодавче визначення та забезпечення стратегічних напрямів розвитку і захисту національного інформаційного простору;
- 2) визначення норм, засад і меж діяльності зарубіжних та міжнародних суб'єктів у національному інформаційному просторі України;
- 3) формування та захист інтересів України у світовому інформаційному просторі, міжнародних інформаційних відносинах;
- 4) участь у заходах, що сприяють сталому розвитку національного інформаційного простору України та зміцненню її суверенітету;
- 5) гарантування інформаційної безпеки України.

Література:

1. Гапотій В. Д. Теоретичні і практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави [текст]: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Д. Гапотій; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2004. – 200 с. Гапотій В. Д. Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави [текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Д. Гапотій; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 18 с.
2. Письменицький А.А., Гапотій В.Д. Загальна теорія інформаційного права: Монографія. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – 300 с.
3. Супрун В.М. Теоретико-правові основи інформаційного суверенітету [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Супрун Володимир Миколайович; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2010. – 20 с.

4. Ісмаїлов К.Ю. Акти судової влади в системі джерел національного права України: монографія / К.Ю. Ісмаїлов. – Донецьк: Вид-во «Ноулдж» (Донецьке відділення), 2014. – 116 с.

ФУНКЦІЯ СУДОВО-ПРОКУРОРСЬКОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: СУТНІСТЬ, ГЕНЕЗИС, НОВЕЛІЗАЦІЯ

Карпунцов В. В.

*кандидат юридичних наук,
народний депутат України*

Реалізація прокурором функції судово-прокурорського представництва передбачена міжнародними нормативно-правовими актами, а її ефективність доведена практикою прокурорської діяльності. За таких обставин зазначена функція була збережена при проведенні конституційної модернізації правового статусу прокуратури, що полягає, насамперед, у включенні статті 131-1 до складу Розділу VIII «Правосуддя» Конституції України [1] і означає поступове входження прокуратури до судової влади.

Звернення до наукових робіт дозволяє виділити дослідження О.В. Анпілогова, Ю.М. Грошевого, В.С. Зайця, Л.М. Давиденка, П.М. Каркача, М.В. Косюти, С.В. Прилуцького, О.В. Червякової та інших, в яких були проаналізовані як загальні проблеми вдосконалення правового статусу прокурора, так і окремі проблеми адміністративної правосуб'єктності прокурора у правозахисних відносинах – позасудових і судових. Безумовно, напрацювання вказаних і інших вчених є тим підґрунтям, на якому заснований подальший науковий аналіз, проте слід враховувати необхідність принципового перегляду місця і ролі прокуратури у системі державних органів, а в адміністративному судочинстві – потенційну можливість і доцільність вдосконалення підстав та процедур здійснення прокурором функції судово-прокурорського представництва.

Конституція України містить відсилочну норму щодо підстав та порядку здійснення судово-прокурорського представництва, які мають бути визначені законом, а функція судово-прокурорського представництва стосується лише інтересів держави (ст. 131-1). Порівняно із вказаним приписом Основного Закону, у Законі України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [2] предмет функції судово-прокурорського представництва не обмежений тільки інтересами держави, але враховує історично сформовану роль прокурора як захисника інтересів громадян. У процесуальних законах, зокрема, в Кодексі адміністративного судочинства України [3] встановлено особливості процедур судово-прокурорського представництва, а у ч. 2 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII визначено категорії осіб, відносно яких таке представництво здійснюється. Так, судово-прокурорське представ-

ництво здійснюється відносно громадян України, іноземців, осіб без громадянства у разі, якщо вони не досягли повноліття, недієздатні або обмежено дієздатні, а їхні законні представники не здійснюють або неналежним чином здійснюють захист. Порівнюючи із законодавством про прокуратуру, яке втратило чинність, коло осіб, відносно яких може бути здійснене судово-прокурорське представництво звужене за рахунок включення з нього осіб похилого віку та осіб, неспроможних самостійно здійснювати захист через фізичний стан. У зв'язку з цим виникає логічне питання про необхідність внесення змін до ч. 2 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII та доповнення переліку категорій осіб щодо яких прокурор може здійснювати представництво інтересів у судах уведенням до нього зазначених осіб похилого віку.

Відповідно ч. 3 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII підставами захисту прокурором інтересів держави у судах виступають факти порушення або загрози порушення інтересів і уповноважений щодо здійснення такого захисту суб'єкт владних повноважень не здійснює захист або здійснює його неналежним чином, або такий суб'єкт, який повинен здійснювати захист інтересів держави відсутній прокурор. Зазначені норми Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII встановлюють виключне значення судово-прокурорського представництва як інституту правового захисту, що реалізується у разі відсутності ефективності здійснення законними представниками чи суб'єктами правового захисту відповідних функцій.

Встановлюючи конкретні підстави судово-прокурорського представництва в адміністративних судах необхідно виходити, насамперед, з норм Конституції України щодо конституційних прав громадян та інтересів держави, процедури реалізації яких передбачені у публічно-правових відносинах за обов'язкової участі суб'єктів владних повноважень. До конституційних прав громадян, які виступають об'єктами правозахисної діяльності прокурора, належать права і свободи, вказані у Розділі II Конституції України: право на вільний розвиток особистості, право на життя, право на повагу до гідності, право на свободу та особисту недоторканність та інші. Серед конституційних інтересів держави, які є предметом правового захисту прокурором у виді судово-прокурорського представництва, можна віднести ті, які встановлені Розділом I Конституції України: забезпечення державою всебічного розвитку і функціонування української мови, захист об'єктів права власності Українського народу (землі, її надр, атмосферного повітря, природних ресурсів), забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України та інші.

Встановлення підстав судово-прокурорського представництва потребує окремого наукового аналізу, особливо враховуючи активне оновлення чинного законодавства, що відбулось протягом останніх трьох років, насамперед, на предмет кореспондування із нормами Основного Закону, наявності (відсутності) прогалин і колізій у частині, що стосується реалізації конституційних приписів відносно прав громадян, інтересів держави. При проведенні такого аналізу слід звернути увагу на ту обставину, що у Конституції України та Законі України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII має місце різниця у ви-